

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ.
КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ (УКРАЇНСЬКА)
для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ 2021

Розробник: Лахно Наталія Валентинівна, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук

Викладач: Лахно Наталія Валентинівна, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол від «08» вересня 2021 року № 2

Завідувач кафедри української мови (Михайло ВІНТОНІВ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 016.00.01– Логопедія «31» серпня 2021р. №15

Гарант освітньої програми (Наталія БАБИЧ)

Робочу програму перевірено «08» 09 2021 р.

Заступник директора Інституту філології

з науково-методичної та навчальної роботи (Людмила ЗАЯЦЬ)

Пролонговано:

на 20___/20___/н.р. _____ (_____), «___»___ 20___ р., протокол №___

на 20___/20___/н.р. _____ (_____), «___»___ 20___ р., протокол №___

на 20___/20___/н.р. _____ (_____), «___»___ 20___ р., протокол №___

на 20___/20___/н.р. _____ (_____), «___»___ 20___ р., протокол №___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>«Українські студії»</i>		
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>6/180</i>	
<i>Курс</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>6</i>	<i>6</i>
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>180</i>	<i>180</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>86</i>	<i>24</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>54</i>	<i>114</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>
<i>Змістовий модуль «Культура усного і писемного мовлення (українська)»</i>		
<i>Курс</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>60</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>28</i>	<i>8</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>18</i>	<i>38</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування мовнокомунікативної компетентності студентів; усвідомленої позитивної мовної поведінки; оволодіння нормами сучасної української літературної мови; набуття навичок оперування термінологією майбутньої спеціальності; уміння користуватися різними функційними стилями й підстилями в навчальній діяльності та професійному вжитку; формування навичок комунікативно виправданого використання засобів мови з дотриманням етикету фахового спілкування.

Завдання навчальної дисципліни: виховання в студентів почуття національної свідомості, що значною мірою сприяє підвищенню мотивації вивчення української мови; формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентностей студентів на основі свідомого опанування мовної і мовленнєвої теорії; корекція орфографічної та

пунктуаційної грамотності майбутніх фахівців; збагачення словникового запасу студентів термінологічною лексикою та фразеологією.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні спеціалісти набувають таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенств права, прав і свобод людини та громадянина в Україні;
	ЗК 2	здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
	ЗК 3	здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
	ЗК 4	здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
	ЗК 5	здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
	ЗК 7	здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
	ЗК 9	здатність до міжособистісної взаємодії.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання	РН 2	здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти;
	РН 7	вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом;
	РН 15	застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні

		системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти;
	PH 16	приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів;
	PH 17	мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Організація навчальної діяльності в Центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентоздатності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, укладання мультимедійних словників, опрацювання спеціальної літератури тощо; творчих завдань «Для чого мені потрібно вивчати українську мову?», «Мовна особистість фахівця», «Мовний портрет однокурсника», «Стань співавтором тексту», «Що для мене університет імені Бориса Грінченка?» тощо.

Крім того, студентів залучено до роботи в проблемних групах, до участі в наукових конференціях; мовних конкурсах тощо.

У Центрі заплановано презентації наукових видань з проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт:					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Змістовий модуль I. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення							
Тема 1. Вступ. Поняття культури мовлення.				2			1
Тема 2. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення. Стилiстичні норми української мови.				2			1

Тема 3. Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням (ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова). Український мовленнєвий етикет.				2			1
Тема 4. Правильність та виразність мовлення. Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця				2			2
Тема 5. Виразність як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності. Партитура тексту.				2			1
Тема 6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності.				2			2
Модульний контроль						2	
Разом	22			12		2	8
Змістовий модуль II. Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови							
Тема 7-9. Правильність мовлення. Графічні та орфографічні норми української мови.				6			3
Тема 10. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення.				2			1
Тема 11. Лексичні норми. Словники.				2			2
Тема 12. Термінологія обраного фаху				2			
Тема 13. Правильність мовлення. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.				2			2
Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення.				2			2
Модульний контроль						2	
Разом	28			16		2	10
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Усього	60			28		4	18

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт:					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Змістовий модуль I. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення							
Тема 1. Вступ. Поняття культури мовлення.				2			2
Тема 2. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення. Стилістичні норми української мови.							3
Тема 3. Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням (ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова). Український мовленнєвий етикет.							3

Тема 4. Правильність та виразність мовлення. Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця				2			3
Тема 5. Виразність як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності. Партитура тексту.							3
Тема 6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності.							4
Модульний контроль						2	
Разом	24			4		2	18
Змістовий модуль II. Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови							
Тема 7-9. Правильність мовлення. Графічні та орфографічні норми української мови.							6
Тема 10. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення.							2
Тема 11. Лексичні норми. Словники.				2			3
Тема 12. Термінологія обраного фаху							2
Тема 13. Правильність мовлення. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.				2			4
Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення.							3
Модульний контроль						2	
Разом	26			4		2	20
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Усього	60			8		4	38

5. Програма навчальної дисципліни «Українські студії. Культура усного і писемного мовлення (українська)»

Змістовий модуль I. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення

Тема №1. Вступ. Поняття культури мовлення

Предмет, завдання і значення курсу “Культура усного і писемного мовлення”.

Визначення понять «культура української мови», «ознаки культури української мови». Еволюція поняття.

Функції мови. Закон про мови. Поняття мови в Конституції України. Обговорення проблеми двомовності. Обговорення проблеми формування мовної особистості у концепції народної освіти. Позитивні та негативні риси пуризму.

Ключові слова: культура української мови, ознаки культури мовлення: правильність; точність, логічність, багатство (різноманітність), чистота, доречність, достатність, виразність, емоційність; державна мова, функції мови, мовна політика, двомовність, пуризм.

Тема №2. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення. Стилiстичні норми української мови.

Культура мовлення та «стиль мовлення». Класифікації стилів мовлення. Характеристика стилів мовлення. Розгляд взаємозв'язку і взаємодії стилів. Зумовлене використання елементів одного стилю в текстах іншого.

Ключові слова: стиль мовлення, класифікації стилів мовлення, функціональні особливості стилів мовлення.

Тема №3. Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням. Український мовленнєвий етикет

Мовленнєвий етикет як складник культури мовлення.

Ділова нарада. Формування вербальних та невербальних засобів ведення бесіди. Службова бесіда. Телефонна ділова розмова.

Ключові слова: мовленнєвий етикет, ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова, інтернет-спілкування.

Тема №4. Правильність та виразність мовлення. Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця

Розгляд основних орфоепічних норм української мови. Вимова голосних і приголосних звуків. Особливості вимови слів іншомовного походження. Фонетична та фонематична транскрипції. Наголос. Типи наголосів. Особливості наголошування слів в українській мові.

Ключові слова: орфоепічні норми, фонетична та фонематична транскрипції, наголос, типи наголосів.

Тема № 5. Виразність мовлення. Техніка мовлення та засоби логіко-емоційної виразності. Партитура тексту.

Виразність мовлення як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця.

Техніка мовлення (дихання, голос, дикція). Засоби логіко-емоційної виразності.

Партитура тексту.

Ключові слова: виразність мовлення, техніка мовлення, дихання, голос, дикція, засоби логіко-емоційної виразності, партитура тексту.

Тема №6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності

Підготовка до публічного виступу. Способи виголошенн промови. Установлення контакту з аудиторією. Кінетична система спілкування. Звучання промови. Зоровий контакт та реакція аудиторії. Культура мовної поведінка. Дискусія, доповідь, промова. Образ оратора та аудиторії.

Ключові слова: публічного виступ, способи виголошенн промови, кінетична система спілкування, доповідь, промова.

Змістовий модуль II.

Правильність мовлення. Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови

Тема 7. Правильність мовлення. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця

Українська графічна система. Букви та небуквені знаки. Українська орфографія. Принципи української орфографії.

Ключові слова: графічна система, буква, принципи української орфографії, орфограма.

Тема 8. Графічні та орфографічні норми української мови

Правила вживання великої літери у власних назвах у сучасній українській літературній мові.

Специфіка подовження та подвоєння приголосних у сучасній українській літературній мові.

Правопис префіксів *пре-, при- при-, з-, роз-, без-, через-, від-, між-, над-, об-, перед-, під-, понад-* у сучасній українській літературній мові; звука [а] з давнього звука [о].

Правила написання ненаголошених *е, и, о* в сучасній українській літературній мові.

Ключові слова: орфограма.

Тема 9. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця

Правила написання *не-, ні-* з іменниками, прикметниками, займенниками, дієсловами, прислівниками, дієприкметниками та дієприслівниками у сучасній українській літературній мові; специфіка спрощення груп приголосних;

Правопис складних слів разом, через дефіс та окремо.

Ключові слова: орфограма.

Тема 10. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексика як найбільш відкрита мовна підсистема

Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексичні ресурси. Лексичні норми.

Синонічний потенціал мови. Нормативність мовлення. Розрізнення паронімів.

Стилістичні функції синонімів, омонімів, антонімів, паронімів.

Ключові слова: чистота мовлення, багатство мовлення, точність мовлення, лексичні ресурси, лексичні норми, синоніми, омоніми, антоніми, пароніми.

Тема 11. Лексичні норми української мови. Словники й довідкова література

Власне українська лексика та запозичена. Вживання слів іншомовного походження в професійному мовленні. Інтернаціоналізми, екзотизми та варваризми у складі запозиченої лексики.

Лексика за сферами вживання. Точність мовлення. Творче напрацювання професійно орієнтованих лексичних одиниць. Лексика української з погляду активного-пасивного вживання. Класифікація словників.

Ключові слова: чистота мовлення, багатство мовлення, точність мовлення, терміни, професіоналізми, сленг, жаргон, запозичена лексика, активна лексика, архаїзми, історизми, сленг, жаргон, словник

Тема 12. Термінологія обраного фаху. Кодифікація і стандартизація термінів. Алгоритм укладання термінологічного стандарту.

Ключові слова: термін, мовне кліше.

Тема 13. Правильність мовлення. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій

Нормативні аспекти граматичних категорій іменника (рід, число, відмінок). Прикметник у професійному мовленні. Норми вживання числівника. Займенник у професійній комунікації. Нормативні аспекти граматичних категорій дієслова.

Ключові слова: граматична категорія, граматична форма, іменник, дієслово, прикметник, числівник, займенник, дієслово.

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення

Особливості синтаксису у професійній комунікації. Порядок слів у реченні. однорідні члени речення. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування.

Ключові слова: підмет, присудок, додаток, означення, обставина, керування, координація.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль I		Модуль II	
		кількість одиниць	максимальна к-сть балів	кількість одиниць	максимальна к-сть балів
Відвідування практичних занять	1	6	6	8	8
Робота на практичному занятті	10	6	60	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	7	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		126		153
Максимальна кількість балів: 279					
Розрахунок коефіцієнта: $279/100=2,79$					
Екзамен	40				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи

Зміст завдання	Максимальна к-сть балів за виконання завдання
Змістовий модуль I. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення	
<i>Тема 1. Вступ. Поняття культури мовлення.</i> Виконання творчого завдання. Написання есе «Мовна особистість логопеда» (1 год.).	5
<i>Тема 2. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення .</i> Наведіть приклади текстів різних стилів як вияв комунікативних ситуацій. Проаналізуйте в них доречність чи недоречність використаних мовних засобів. Опишіть, як функціонують різні стилі в Інтернеті. Сформууйте список посилань на сайти, які містять корисну фахову інформацію для логопедів (творче завдання) (1 год.).	5
<i>Тема 3. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення .</i> Ознайомитися з сайтом Центр культури української мови (https://centrkum.blogspot.com/); долучитися до його роботи: запропонувати цікаві матеріали для його наповнення, зняти власні відео з порадами щодо удосконалення культури мовлення, організувати онлайн дискусії, обговорення, проблемні й пошукові завдання тощо (творче завдання) (творче завдання) (1 год.).	10
<i>Тема 5. Виразність мовлення. Техніка мовлення та засоби логіко-емоційної виразності.</i> Скласти партитуру тексту «Поради логопеда батькам майбутніх першокласників» (творче завдання) (1 год.).	5
<i>Теми 4. Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця.</i> Виконання вправ, проходження тестування (за електронним курсом) (2 год.).	5
<i>Тема 6. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності.</i> Створіть дорадчу промову: список тем в ЕНК (обсяг до 1 стор. тексту); презентація з 12 – 15 слайдів; підготуйтеся до виступу з повідомленням на практичному занятті (регламент – до 7 хв.) (творче завдання) (2 год.)	5
Разом: 8 год.	Разом: 35 балів.
Змістовий модуль II. Правильність мовлення. Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови	
<i>Теми 7-9. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця.</i> Познайомитися з проектом нового правопису. Ваші «за» і «проти». Виконання вправ, проходження тестування (за електронним курсом) (3 год.)	15
<i>Тема 10. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення.</i> Виконання вправ, проходження тестування (за електронним курсом) (1 год.)	5
<i>Тема 11. Лексичні норми української мови. Словники й довідкова література. Тема 12. Термінологія обраного фаху.</i> Проходження тестування (за електронним курсом) (2 год.)	10
<i>Тема 13. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.</i> Виконання вправ, проходження тестування (за електронним	5

курсом) (2 год.)	
Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення. Виконання вправ, проходження тестування (за електронним курсом) (2 год.)	5
Разом: 10 год.	Разом: 40 балів
Усього:	18 год. 75 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (есе)

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Позиція автора	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми есе.	Виступ дає чітко розуміння позиції автора з даної теми есе.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить есе трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить есе дуже заплутаним.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Всього	5 балів			

Інші творчі завдання

Кількість балів	Рівень знань
5	представлений матеріал розкриває і обґрунтовує тему, завдання виконано в повному обсязі
4	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які не впливають на зміст виконаної роботи
3	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які <u>частково</u> впливають на якість виконаної роботи
2	є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	Допущені фактичні помилки в змісті роботи

Виконання вправ

Кількість балів	Рівень знань
5	Робота не містить помилок
4	Робота містить 1 помилку
3	Виконане завдання містить 2-3 помилки
2	4-5 помилок
1	Допущено більше 5 помилок

6.3 . Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення модульного контролю	Максимальні бали	Критерії оцінювання
I модуль		
Захист проекту	15	<p>11- 15 балів – студент вияв креативність у творчому використанні набутих знань та вмінь, вичерпно, послідовно, грамотно оформив дорадчу промову та презентацію; дотримувався норм усного і писемного мовлення.</p> <p>6-10 балів – студент міцно знає матеріал, опрацював основну і додаткову літературу, правильно оформив дорадчу промову та презентацію; дотримувався норм усного і писемного мовлення, але наявні незначні помилки.</p> <p>2-6 балів – студент має поверхневу обізнаність з основною і додатковою літературою, суттєві помилки у виконанні дорадчої промови та презентації; не дотримувався норм усного і писемного мовлення.</p> <p>1 – 2 бали – наявна значна кількість суттєвих помилок, дорадчу промова та презентацію оформлено некоректно, не в повному обсязі.</p>
Контрольне тестування (10 питань)	10	1 бал за кожную правильну відповідь
II модуль		
Письмова робота (3 завдання)	15	5 балів за виконання кожного завдання
Контрольне тестування (10 питань)	10	1 бал за кожную правильну відповідь

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма семестрового контролю – екзамен.

Умови допуску: студент не має заборгованостей з самостійних семестрових завдань та модульних контрольних робіт, виступав на семінарських заняттях, підготував

проект; набрав не менше 36 балів.

Форма проведення екзамену – письмова

Критерії оцінювання

Екзаменаційний білет містить 40 тестових завдань:

14 питань зі змістового модуля «Історія української культури»;

13 питань зі змістового модуля «Культура усного і писемного мовлення»;

13 питань зі змістового модуля «Права людини громадянина України».

Відповідь на кожне завдання оцінюється 1 балом.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Культура української мови. Ознаки культури української мови.
2. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Державна мова, її функції.
3. Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови: високий ступінь престижності, багатофункціональність, стилістична диференціація, унормованість, наддіалектність. Позитивні та негативні риси пуризму.
4. Функції мови.
5. Мовна норма. Типи мовних норм.
6. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення.
7. Характеристика офіційно-ділового стилю мовлення.
8. Характеристика наукового стилю мовлення.
9. Характеристика розмовного стилю мовлення.
10. Стили мовлення в Інтернеті.
11. Вимова голосних звуків.
12. Вимова приголосних звуків.
13. Вимова слів іншомовного походження. Акцентуаційні норми
14. Український мовленнєвий етикет.
15. Виразність мовлення як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця.
16. Підготовка до публічного виступу.
17. Способи виголошенн промови.
18. Установлення контакту з аудиторієюта способи утримання уваги.
19. Кінетична система спілкування.
20. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення.
21. Чергування *у з в* та *і з й*.
22. Особливості графічної системи української мови.
23. Орфографія української мови. Принципи правопису.
24. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака.
25. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописі. Сполучення літер *йо –ьо*.
26. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові.

27. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові.
28. Ненаголошені *е, и, о* в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звука [о]. Префікси *пре-, при-, прі-*.
29. Написання складних слів разом, через дефіс та окремо.
30. Спрощення в групах приголосних.
31. Подвоєння приголосних звуків.
32. Написання слів з великої літери.
33. Правопис часток *не* та *ні*.
34. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексичне значення слова.
35. Однозначні та багатозначні слова. Типи переносних значень.
36. Лексика української мови за походженням. Правила вживання слів іншомовного походження в професійному мовленні.
37. Лексичні норми. Лексика української мови за активністю-пасивністю.
38. Точність мовлення. Лексика української мови за сферами вживання. Творче напрацювання професійно орієнтованих лексичних одиниць.
39. Багатство мови. Фразеологічні ресурси.
40. Класифікації фразеологізмів.
41. Українська лексикографія. Типи словників.
42. Нормативні аспекти семантико-граматичних категорії іменника (власні і загальні, конкретні й абстрактні).
43. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника (рід, число, відмінок).
44. Граматичні категорії іменника, особливості вживання невідмінюваних іменників.
45. Прикметник у професійному мовленні.
46. Займенник у професійній комунікації. Групи займенників за значенням. Співвідношення займенників з іншими частинами мови.
47. Норми вживання числівника.
48. Нормативні аспекти граматичних категорій дієслова.
49. Загальна характеристика службових частин мови.
50. Вигук.
51. Особливості синтаксису у професійній комунікації. Типи словосполучень. Складні випадки керування.
52. Основні ознаки речення та класифікації. Порядок слів у реченні.
53. Координація присудка з підметом.
54. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення, вставні слово і речення.
55. Просте ускладнене речення. Звертання, відокремлені члени речення, речення із вставленими конструкціями.
56. Складне речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень.
57. Складне безсполучникове речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Українські студії. Культура усного і писемного мовлення»

Разом: 60 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 18 год., модульн. контроль – 4 год.; семестровий контроль – 10 год.

Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II																
Назва модуля	Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення						Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови																
Кіл-ть балів за модуль	126 балів						153																
Загальна кіл-ть балів	279 балів																						
Теми практичних занять																							
Вступ. Поняття культури мовлення (1+10 б.)	5 балів	Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення. Стилістичні норми української мови. (1+10 б.)	5 балів	Види та правила усного спілкування за професійним спрямування. Український мовленнєвий етикет. (1+10 б.)	5 балів	Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця (1+10 б.)	5 балів	Виразність мовлення. Техніка мовлення та засоби логіко-емоційної виразності. Партитура тексту (1+10 б.)	5 балів	Логічність, змістовність та доречність як комун. ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності (1+10 б.)	10 балів	Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця (3+30 б.)	15 балів	Лексика як найбільш відкрита мовна підсистема (1+10 б.)	5 балів	Лексичні норми української мови. Словники й довідкова література (1+10 б.)	5 балів	Фразеологія і культура професійного мовл (1+10 б.)	5 балів	Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій (1+10 б.)	5 балів	Синтаксичні аспекти культури мовлення (1+10 б.)	5 балів
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	15 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів

Види поточно-ного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)	

8. Рекомендовані джерела

8.1. Основна література

1. Заболотний О., Заболотний В. Культура мовлення працівників органів місцевої влади та органів місцевого самоврядування. Київ, 2019. 272 с.
2. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ, 2020. 272 с.
3. Маруніч І., Гайдаєнко І. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ, 2019. 224 с.
4. Мельник Т., Струганець Л., Бобесюк О. Культура мови: від теорії до практики. Київ, 2015.
5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Київ, 2019. 184 с.

8.2. Додаткова література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003. 432 с.
3. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Дзеньк, 2007. 408 с.
1. Климова К.Я. Основи культури і техніки мовлення: навч. посібник. Київ, 2006. 240с.
2. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і язиком. Київ, 2011. 135 с.
3. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: навч. посібник. Київ, 2007. 360 с.
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навчальний посібник. Київ, 2006. 231 с.
5. Семенюк О., Паращук В. Основи мовної комунікації. Київ, 2010. 240 с
6. Сербенська О. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Київ, 2017. 344 с.
7. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник за ред С. О. Карамана, О. А. Копусь. Київ, 2013. 544 с.
8. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. *Текстовокомунікативне навчання: навчальний посібник* / за ред. Любашенко О.В. Київ, 2014. 256 с.
- 9.

8.3. Довідкова література

1. Волощак М. Неправильно – правильно. *Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації*. Київ: Вид. центр “Просвіта”, 2000. 128 с.
2. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192 с.
3. Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. Київ: Вища школа, 1995. 319 с.
4. Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови. Львів: Фенікс, 1996. 223с.
5. Довідник з культури мови/за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Вища школа, 2005. 400 с.

6. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів/за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
7. Етимологічний словник української мови у семи томах/АН УРСР, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. Гол. редактор О. С. Мельничук. Київ: Наукова думка, 1982-2006.
8. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ: Кобза, 1993. 472 с.
9. Орфоепічний словник / уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. школа, 1984. 629 с.
10. Словник-довідник з культури української мови/ Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367 с.
11. Словник епітетів української мови / С. П. Бибик, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Пустовіт; За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Довіра, 1998. 431 с.
12. Словник іншомовних слів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018 с.
13. Словник паронімів української мови / уклад. Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. Київ: Радянська школа, 1986. 221с.
14. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. Київ: Наук. думка, 1999 – 2000.
15. Словник сучасного українського сленгу / упоряд. Т. М. Кондратюк. Харків : Фоліо, 2006 . 350с.
16. Словник української мови: В 11-ти т. / І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ: Наук. думка, 1970 – 1980.
17. Ставицька Л. Український жаргон. Словник. Київ: Критика, 2005. 494с
18. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль: Богдан, 2000. 88 с.
19. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. Київ: Довіра, 2006. 789с.
20. Українська мова. Енциклопедія. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

9. Додаткові ресурси

1. Українські студії: Культура усного і писемного мовлення (українська) // Електронний навчальний курс [Електронний ресурс] /Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – Режим доступу: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=11862>
2. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про мови в Українській РСР» // <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення// https://pidruchniki.com/1040101747600/dokumentoznavstvo/kultura_movi_kultura_movlennya_komunikativni_oznaki_kulturi_movlennya

4. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами) // <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. Лексичні норми мови професійного спілкування https://pidruchniki.com/1814081747605/dokumentoznavstvo/leksichni_normi_movi_profesiynogo_spilkuvannya
6. Центр культури української мови (<https://centrkum.blogspot.com/>);
7. Українська мова в Інтернеті. - <http://novamova.info/>
8. Українська мова: Енциклопедія. - <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
9. Українська мова професійного спілкування // https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesijnogo_spilkuvannya
10. Уроки державної мови. - <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>

ДОДАТКИ

Змістовий модуль I.

Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення

Практине заняття №1. Вступ. Поняття культури мовлення

1. Комунікативна гра «Познайомимось ще раз».
2. Риторична розминка.
3. Вправи на розвиток голосу, дикції, дихання.
4. Бліцопитування.
5. Заповніть пропуски на місці крапок у клітинках таблиці. Усно обґрунтуйте кожну відмінність між поняттями “мова” і “мовлення”.
6. Дискусія: Пуризм: за і проти (ознайомлення з правилами проведення дискусії).
7. Виконання творчих завдань: «Мовне обличчя мого міста (села)», «Мовна особистість логопеда тощо».
8. Творче завдання «Вимоги до ключових слів».
9. Ігри, спрямовані на формування вербальних та невербальних засобів ведення бесіди: "Вибір місця", «Свій-чужий», «Варіації на тему» (моделювання аудиторії), «Меморії», «Імідж».
10. Експериментальне завдання «Установи дистанцію».
11. Творче завдання «Почни розмову».
12. Ігра «Сократів діалог», "Вдала відповідь" (вміння вести діалог).

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами) // Офіційний портал Верховної Ради України
2. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про мови в Українській РСР» на сайті Верховної Ради України
3. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. — Дрогобич: Відродження, 1994. — 218 с.
4. Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови. — К.: Вища шк., 2003.
5. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови: Навч. посіб. — К.: ВЦ «Академія», 2007.
6. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс: Навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. — 592 с.
7. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. - К., 1993.
8. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін., За ред. А. П. Грищенка. — К.: Вища шк., 1997. — С. 5.
9. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. — 3-є вид. — К.: Либідь, 2005. — 400с.
10. Українська мова в Інтернеті. - <http://novamova.info/>
11. Українська мова: Енциклопедія. - <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
12. Уроки державної мови. - <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
13. Ющук І. П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. — К.: Либідь, 2004. — 640 с.
14. <http://www.ukrlit.vn.ua/lib/ivanishin/2.html>

Практине заняття №2. Поліфункціональність як один з основних аспектів вияву культури мовлення. Стилїстичні норми української мови.

Завдання 1. Із двох запропонованих варіантів виберіть той, який більше відповідає офіційно-діловому стилю мовлення. Обґрунтуйте свій вибір.

Завдання 2. Прочитайте. Доведіть, що текст офіційно-ділового стилю, законодавчого підстилю. Які ознаки документа йому властиві?

Завдання 3. Визначте, до яких функціональних стилів, підстилів і жанрів належать тексти. Відповідь обґрунтуйте. З'ясуйте особливості використання мовних засобів (лексичних, граматичних) відповідно до стильових норм. Проаналізуйте випадки використання елементів одного стилю в текстах іншого.

Завдання 4. Доведіть, що поданий текст належить до наукового стилю. Визначте підстиль і жанр тексту, проаналізуйте мовні засоби, охарактеризуйте структуру тексту.

Завдання 5. Ознайомтеся із запропонованою інформацією. Складіть тези. Що спільного і чим різняться жанри наукових досліджень?

Завдання 6. Складіть автобіографію. Проаналізуйте мовні засоби.

Завдання 7. Складіть резюме.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Конституція України (чинна з 1999 р. зі змінами) // Офіційний портал Верховної Ради України
2. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про мови в Українській РСР» на сайті Верховної Ради України
3. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. — Дрогобич: Відродження, 1994. — 218 с.
4. Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови. — К.: Вища шк., 2003.
5. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови: Навч. посіб. — К.: ВЦ «Академія», 2007.
6. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс: Навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. — 592 с.
7. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. - К., 1993.
8. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін., За ред. А. П. Грищенка. — К.: Вища шк., 1997. — С. 5.
9. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. — 3-є вид. — К.: Либідь, 2005. — 400с.
10. Українська мова в Інтернеті. - <http://novamova.info/>
11. Українська мова: Енциклопедія. - <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
12. Уроки державної мови. - <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
13. Ющук І. П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. — К.: Либідь, 2004. — 640 с.
14. <http://www.ukrlit.vn.ua/lib/ivanishin/2.html>

Практичне заняття №3. Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням. Український мовленнєвий етикет

1. Гра "Вибір місця" допоможе студентам це усвідомити, як варто обрати місце, звідки вам буде найзручніше говорити. Після роботи кожної пари організуйте представлення результатів, обмін враженнями та відчуттями.

2. Творче завдання «Свій-чужий». З метою забезпечення контакту з реципієнтом, створення атмосфери довіри та комфорту важливо стати для співрозмовника «своїм».

3. Рольова гра «Варіації на тему» (моделювання аудиторії).

4. Експериментальне завдання «Ти і я».

5. Гра «Сократів діалог», "Вдала відповідь"

6. Навчальні інтерв'ю. До письмового інтерв'ю готують анкету або запитальник.

7. Складіть комунікативну професіограму логопеда.

8. Укладіть правила етикетного користування мобільним телефоном.

Література

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. — Львів: Світ, 1990. — 232 с. 29.
2. Коваль А.П. Культура ділового спілкування: Навч. посібник.— К.: Либідь, 1992. — 280 с.
3. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навч. посібник з етикету для студентів. — 2-ге вид., доп. — Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. — 222 с.
4. Корніяка О.М. Мистецтво гречності. — К.: Довіра, 1995. — 94 с.
5. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. — Факс. вид. — К.: АТ "Обереги", 1994. — 72 с. 42.
6. Томан І. Мистецтво говорити / Переклад з чеської. — К.: Політвидав України, 1989. — 293 с. 35.
7. Чмут Т.К. Культура спілкування: Навч. посібник. — Хмельницький: ХІРУП, 1996. — 345 с.

Практичне заняття №4. Правильність та виразність мовлення. Орфоепічні та акцентуаційні норми усного мовлення майбутнього фахівця

Завдання 1. Артикуляційно-орфоепічна хвилинка.

Завдання 2-4. Орфоепічний тренінг.

Завдання 4. Поставте наголос у запропонованих словах. Схарактеризуйте природу українського словесного наголосу: а) вкажіть, на які склади може падати наголос; б) покажіть на прикладах, чому український наголос визначається як рухомий; в) поставте, де слід, основний і побічний наголос. Користуйтеся орфоепічним словником.

Завдання 5 - 7. Роль (семантична чи граматична) наголосу.

Завдання 8-14. Запам'ятайте місце наголосу в різних граматичних формах слів.

Рекомендована література:

1. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. — К.: ВЦ «Академія», 2006.
2. Головашук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. — К.: Либідь, 1995.

3. Дудник З. В. Сучасна українська літературна мова. Фонетика: Навчальний посібник для студентів-філологів. – К.: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2002.
4. Залеський А. М. Подовжені приголосні у фонологічній і морфологічній системах української мови // Мовознавство. – 1980. – № 2. – С.37 – 43.
5. Залеський А. М. Причини ствердіння шиплячих в українській мові // Мовознавство. – 1982. – № 5. – С.48 – 59.
6. Карпенко Ю. О. Фонологічна історія українського вокалізму // Мовознавство. – 1998. – № 2. – С.78 – 91.
7. Німчук В.В. Історія дзвінких африкат і засобів їх позначення в українській мові // Мовознавство. – 1992. – № 2. – С.7 – 14.
8. Огієнко І. Про українські приголосні // Мовознавство. – 1990. – №1. – С.67 – 71.
9. Сучасна українська літературна мова /за ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища шк., 1994.
10. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1969.
11. Сучасна українська літературна мова. Фонетика: Навч.посібник / За заг.ред. Н. П. Плющ. – К.: Київський університет, 2002.
12. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. А. П. Грищенка. 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 1997.
13. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія: Навч.посіб. – К.: Вища шк., 1981.
14. Шапошникова І. В., Гайдученко Г. М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон: ХДПУ, 2001.

Практичне заняття № 5. Виразність мовлення. Техніка мовлення та засоби логіко-емоційної виразності. Партитура тексту.

Завдання 1. Прочитати текст:

- 1) поповнюючи запас повітря після кожного рядка;
- 2) поповнюючи запас повітря після кожних двох рядків;
- 3) весь текст без поповнення повітря.

Завдання 2. Прочитати текст з наростанням та спаданням голосу.

Завдання 3. Прочитати строфи тексту з різною звучністю.

Завдання 4. Прочитати текст, змінюючи темп звучання. Як темп впливає на сприймання тексту? Як зміст впливає на темп мовлення?

Завдання 6. Прочитайте речення, використовуючи різні інтонаційні малюнки (захват, радість, здивування, недовіра, нерозуміння, роздратування, страх).

Ти приїхала до мене в гості

Завдання 7. Прочитайте текст. Визначте, як змінюється зміст залежно від різної розстановки логічних наголосів.

Завдання 8. Виконайте партитуру тексту вашої дорадчої доповіді. Прочитайте відповідно до партитури.

Література

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – 232 с. 29.
2. Карнеги Д. Как вырабатывать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично / Перевод Ю.В.Семёнова. – М.: АОЗТ “Оникс”, 1994. – 206 с. 85.
3. Коваль А.П. Культура ділового спілкування: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1992. – 280 с.
4. Корніяка О.М. Мистецтво гречності. – К.: Довіра, 1995. – 94 с.
5. Томан І. Мистецтво говорити / Переклад з чеської. – К.: Політвидав України, 1989. – 293 с. 35.
6. Чмут Т.К. Культура спілкування: Навч. посібник. – Хмельницький: ХРУП, 1996. – 345 с.

Практичне заняття №6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності

1. Творче завдання «Заголовок».
2. Творче завдання «Стань співавтором тексту».
3. Відеотренінг «Я – оратор».
4. Представлення проектів дорадчих промов.
5. Самоаналіз та рецензування (індивідуальна та колективна рефлексія).

Література

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Риторика. Львів, «Світ», 2001.
2. Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Культура и искусство речи. РнД, 1999.
3. Гольдин В.Е. Речь и этикет М., «Просвещение», 1983.
4. Доценко Е.Л. Психология манипуляций. М., 2000.
5. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб.. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с.
6. Михальская А.К. Русский Сократ. М., «Академия», 1996.

7. Сагач Г. Риторика. К., 2001.
8. Сопер П. Основы искусства речи. РнД, 1995.
9. Хамитов Н. Философия человека: от метафизики к метаантропологии. К.-М., 2002.
10. Філософія. Світ людини. К., «Либідь», 2003.

Змістовий модуль II.

Правильність мовлення. Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови

Практине заняття 7. Правильність мовлення. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця

Завдання 1. Правопис слів з апострофом.

Завдання 2. Правопис слів зі буквосполучення йо,ьо.

Завдання 3-4. Правопис слів з м'яким знаком.

Завдання 5. Правопис слів з ненаголошеними е/и.

Завдання 6. Запишіть слова, вставивши, де треба, пропущені букви чи апостроф.

Завдання 7-9. Правопис слів іншомовного походження.

Завдання 10. Гра-аукціон.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Зарицька І. М., Чикаліна І. О. Українське ділове мовлення. Практикум. / За заг. ред. проф. А. П. Загнітка. – К., 1997.
2. Культура мови на щодень / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 2000.
3. Орфографічний словник української мови / Уклад.: С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
4. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 1999.
5. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000.
6. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1995.
7. Шапошникова І. В., Гайдученко Г. М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон: ХДПУ, 2001.
8. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
9. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
10. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
11. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
12. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Практине заняття 8. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця

Завдання 1-2. Правопис власних назв з великої літери.

Завдання 3-6. Подвоєння та подовження літер у словах.

Завдання 6-9. Спрощення груп приголосних.

Завдання 10-12. Чергування приголосних.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Зарицька І. М., Чикаліна І. О. Українське ділове мовлення. Практикум. / За заг. ред. проф. А. П. Загнітка. – К., 1997.
2. Культура мови на щодень / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 2000.
3. Орфографічний словник української мови / Уклад.: С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
4. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 1999.
5. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000.
6. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1995.
7. Шапошникова І. В., Гайдученко Г. М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон: ХДПУ, 2001.
8. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
9. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
10. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
11. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
12. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Практине заняття 9. Графічні та орфографічні норми української мови як складники культури мовлення сучасного фахівця

Завдання 1-2. Правопис префіксів.

Завдання 3-4. Правопис суфіксів.

Завдання 5-8. Правопис не-, ні- з іменниками, прикметниками, займенниками, дієсловами, прислівниками, дієприкметниками та дієприслівниками.

Завдання 9-10. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Зарицька І.М., Чикаліна І.О. Українське ділове мовлення. Практикум. / За заг. ред. проф. А.П. Загнітка. – К., 1997.
2. Культура мови на щодень / За ред. С.Я.Єрмоленко. – К., 2000.
3. Орфографічний словник української мови / Уклад.: С.І.Головашук, М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
4. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 1999.
5. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000.
6. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1995.
7. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон: ХДПУ, 2001.
8. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
9. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
10. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
11. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
12. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Практине заняття 10. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексика як найбільш відкрита мовна підсистема

Завдання 1-3. Визначення типів переносних значень слів

Завдання 4-5. Визначення стилістичної функції синонімів.

Завдання 6. Визначення стилістичної функції антонімів.

Завдання 7. Міжмовні омоніми.

Завдання 8-9. Розмежуйте значення поданих паронімів

Завдання 10. Перекладіть слова і вирази українською мовою. Зверніть увагу на особливості відтворення українською мовою виділених багатозначних лексем. Які з дібраних вами відповідників в українській мові є паронімічними?

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Лахно Н. В. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: Завдання і вправи: навч. Посіб. – К.: Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 144 с.
2. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова. – Х.: Вища шк., Вид-во при ХДУ, 1977.
3. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За заг.ред.акад. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1973. – 440 с.
4. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ, та ін.; За ред. А. П. Грищенко. – 2-ге вид. – К.: Вища шк., 1997.
5. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – 3-є вид. – К.: Вища шк., 2001.
6. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2005.
7. Українська мова: Практикум. Навчальний посібник / Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. – К., Либідь, 2000.
8. Юшук І. П. Українська мова. – К., Либідь, 2005.
9. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
10. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
11. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
12. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
13. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Практине заняття 11. Лексичні норми української мови. Словники й довідкова література

Завдання 1. Випишіть неологізми.

Завдання 2. Назвіть та запишіть неологізми з вашої професійної сфери.

Завдання 3. У наведених реченнях виділіть оказіоналізми, визначте спосіб їх виникнення.

Завдання 4. Підкресліть у реченнях жаргонізми, арготизми, сленгові слова. Визначте їхню роль.

Завдання 5. Укладіть міні-словник шкільного та студентського жаргону.

Завдання 6. Складіть міні-словник професійного жаргону логопедів.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
2. Лахно Н.В. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: Завдання і вправи: навч. Посіб. – К.: Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 144 с.
3. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова. – Х.: Вища шк., Вид-во при ХДУ, 1977.
4. Словник іншомовних слів/ За ред. О. С. Мельничука. – К.: Головна редакція УРЕ, 1985. – 967
5. Словник сучасного українського сленгу / Упоряд. Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006 . – 350с.
6. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соц. диференціація укр. мови. - К.: Критика, 2005. - 464 с.
7. Ставицька Л. Український жаргон. Словник. – К.: Критика, 2005. – 494с
8. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія /За заг.ред.акад. І.К.Білодіда. – К.: Наукова думка, 1973. – 440 с.
9. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ, та ін.; За ред. А. П. Грищенка. – 2-ге вид. – К.: Вища шк., 1997. – 493с.
10. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – 3-є вид. – К.: Вища шк., 2001.
11. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2005.
12. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів. – К.: Довіра, 1999. – 369 с.
13. Українська мова: Практикум. Навчальний посібник / Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. – К., Либідь, 2000.
14. Ющук І. П. Українська мова. – К., Либідь, 2005.
15. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
16. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
17. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
18. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
19. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Практине заняття 12. Термінологія обраного фаху (2 год.)

Завдання 1-2. Виписати терміни. Встановити, в яких галузях їх застосовують? В якому рядку всі слова є термінами?

Завдання 3. До наведених іншомовних слів доберіть українські відповідники:

Завдання 4. Запишіть базову термінологію логопедії. З яких мов запозичені терміни.

Доберіть до них синоніми та пароніми. Уведіть в текст.

Завдання 5. Запишіть професіоналізми вашої професійної сфери. Визначте критерії, за якими різняться терміни і професіоналізми.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Словник іншомовних слів/ За ред. О. С. Мельничука. – К.: Головна редакція УРЕ, 1985. – 967
2. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів. – К.: Довіра, 1999. – 369 с.
3. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
4. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
5. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
6. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
7. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Тема 13. Правильність мовлення. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій

Завдання 1. Іменники поставте в родовому відмінку однини і запишіть у дві колонки: 1) із закінченням –а, -я; 2) із закінченням –у, -ю.

Завдання 2. Визначте рід невідмінюваних іменників.

Завдання 3. Виявіть порушення морфологічних норм, запишіть правильно.

Завдання 4. Поставте іменники в кличному відмінку.

Завдання 5. Від поданих прикметників утворіть усі можливі форми ступенів порівняння. Поясніть різницю в значенні виділених слів, склавши з ними речення або ввівши їх до словосполучень.

Завдання 6. Виправте помилки у словосполученнях, які виражають час. Зверніть увагу на правильний вибір прийменника.

Завдання 7. Провідмініяйте числівники.

Завдання 8. Розкрийте дужки, запишіть числа словами, узгоджуючи числівники з іменниками.

Завдання 9. Перекладіть словосполучення українською мовою.

Завдання 10. Утворіть усі можливі форми наказового способу від інфінітивів. Зверніть увагу на вид дієслова (доконаний – недоконаний), правильний наголос та наявність паралельних форм.

Завдання 11. Визначте дієвідміну поданих дієслів. Утворіть форми I особи множини (ми) та II особи однини (ти) теперішнього часу.

Завдання 12. Відредагуйте речення відповідно до граматичних і стилістичних норм.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. – К.: Либідь, 1993. – 336с.
2. Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова. Морфеміка і словотвір. – с. 126-164.
3. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови: Навч. посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 256 с.
4. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. – К.: Вища шк., 1999. – С. 100 –109.
5. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія. – Дніпропетровськ, 1998. – С. 99 –106.
6. Грищенко А. П., Мацько Л. І., Плющ М. Я. та ін. Сучасна українська літературна мова / За заг. ред. А. П. Грищенка. – К.: Вища школа, 1997.
7. Караман С. О., Копусь О. А., Тихоша В. І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Літера ЛТД, 2013. – 544 с.
8. Карпіловська Є.А. Кореневий гніздовий словник української мови. – К.: Українська енциклопедія ім. М. Бажана, 2002. – 910 с.
9. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навч. посіб. - К.: ВЦ "Академія", 2007. – 360 с.
10. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 592 с.
11. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс: Підручник. - К.: Літера ЛТД, 2003. – 448 с.
12. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000. – 430 с.
13. Юшук І. П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. – К.: Либідь, 2004. – 640 с.
14. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
15. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
16. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
17. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
18. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення

Завдання 1. Оберіть правильний варіант координації присудка з підметом, поставивши дієслова з дужок у форму минулого часу. Мотивуйте свій вибір.

Завдання 2. Перекладіть словосполучення українською мовою. З'ясуйте, які з них мають відмінності у керуванні залежним словом в обох мовах:

Завдання 3. Прочитайте речення. Встановіть випадки неправильного вживання слів, словоформ, синтаксичних конструкцій. Що зумовило появу цих помилок? Перевірте себе за словником. Відредагуйте речення і запишіть.

Завдання 4. Виконайте пунктуаційну правку тексту.

Завдання 5. Скласти безсполучникові речення професійної тематики за схемами.

Завдання 6. Написати твір на тему «Університет майбутнього», використовуючи різні типи речень (речення з тире між підметом і присудком; із вставними словами; відокремленими членами; складносурядні; складнопідрядні; безсполучникові). Підкреслити зазначені конструкції

Рекомендована література та Інтернет-ресурси:

1. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін., За ред., М. Я. Плющ. – 4-те вид., стер. – К.: Вища школа, 2003. – С. 311 – 312.
2. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк., 2001. – С.94 – 108.
3. Караман С. О., Караман О. В., Дика Н.М. Сучасна українська літературна мова: Навч. посіб. – К.: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2005. – С. 7 – 17.
4. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
5. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови: Підручник. –К.: Видав.центр «Академія», 2004. – 408 с.
6. Загнітко А. П. Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс). Ч.1: Навч.посібник. К.:ІЗМН, 1996. – С.24 – 37.
7. Удовиченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. – К., 1968.
8. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: Навч.посібник. – К.: Літера, 2000. – С. 452 –465.
9. Українська мова в Інтернеті. – <http://novamova.info/>
10. Уроки державної мови. – <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
11. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
12. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
13. Я розмовляю українською! – <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua>.

Критерії оцінювання практичних занять:

<i>Тези, аналіз статей</i>	<i>Критерії оцінювання теретичної підготовки до заняття - до 1 балу (установлення середнього балу за зазначені критерії)</i>			
Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматики та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Активність та участь	<i>Критерії оцінювання теретичної підготовки до заняття під час роботи на практичному занятті (онлайн/офлайн)- до 1 балу</i>			
	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Критерії оцінювання виконання практичних завдань(онлайн/офлайн)- до 5 балів</i>				
Кількість помилок	0+ 1 негруба	1+ 1 негруба	2+ 1 негруба	3 4
<i>Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)</i>				
<i>0-3 бали залежно від кількості правильних відповідей</i>				
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал

За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує	
Всього	11 балів